

Brandspuit van Jan van der Heyden

Jan van der Heyden verbeterde de brandweerpomp in 1672. Hij demonstreerde zijn uitvinding bij het stadhuis en vanaf de Westertoren in Amsterdam. In alle 60 wijken van Amsterdam werden brandspuiten geplaatst. Elke spuit kreeg een vast aantal functionarissen en één à twee keer per jaar werd er verplicht geoefend onder toezicht van de generaal-brandmeester. De eerste functionaris met die titel was Jan van der Heyden zelf. Omstreeks 1780 werden de leren slangen vervangen door de geweven hennepslangen. (B.L.)

Wat 'n gaeven aevend

Onderlest kreges me 'n uitnôddiging van d'n HVS voor 'n lezing over êene Jan Aorie van der Heyden. Wat mò dat nou toch weer worre, doch 'k bij m'n aage. Nou maak 't ons niks uit wat 'r is, we gaon aaltijd vawege de gezellighaaid. As d'n haarest begon, hij was trouwes laet van 't jaer, krijg ie d'r vazellef weer zin in. Nae 'n baksie koffie met 'n koeksie, begon Gijs Brandt, zô hiet die redenaer, an z'n praotjie. As ie naer de getônde schilderijchies kijkt, dan denk ie: nou, nou ... Mor toe Gijs vertelde dat de schilderije hêemel nie êens klopte met de waareklijkhaaid, wier 't interessant. Zô had ie bevôdbeld 'n straet afgebeeld met aanderande weuningksies, waarvan d'r 'n paor nooit gestonge hadde. Had ie zellef gedaen. Zô stinge d'r ok te hooi en te gras deur hum ontwurrepe

lantaerenpaole op z'n schilderije en laeter ok op z'n prachtige tekeninge. Gijs kon aareg mooi vertelle, we honge an z'n lippe! Niemand zat 'r deurheen te maauwe of te knikkebolle, en hij was humoristisch met 'n kwinkslag hier en daer.

Gijs zee dà Jan Aorie nie allêên kon schildere en tekene, mor dat ie ok innevaoter was. Dà wil zegge dat ie gêên nieuwe dinger uitvong, maor ze wel verbeterde. Zô het ie d'n brandslang uitgedokterd voor d'n brandspuit. D'n eerste was gemaakt v' leer. Toe die kepot gong, was die aareg in trek bij jatters, die 't leer goed konne gebruike om hullieze schoene op te lappe. Tevaallig was 'k 'n hortie geleeje in 't Brandweermeseum in Hellevoetsluis en daer hà 'k z'n naam al zien staon. Aalle onderdêeltjies die op de tekeninge te zien wazze, wiere door Gijze belicht. Wà 'k ôk leuk vong, was dat ie z'n naam veraanderd had van Van der Heijden naer Van der Heyden, want dan konne ze z'n naam over de grens beter uitspreke. Gijs wis t'r aalles van, zee die. D'r zijn tegeswoordig ok loi die hullieze voornaom veraandere in de mêêst bezondere, dà ving 'k nie kanne, dà 's 'n klap in 't gezicht van je vaoder en moeder. 'k Hà zellef ok liever aandere gehiete, want wà ze d'r somtije v' maoke. Verscheeje maond wazze me ok al verwonne tijdes 't raaisie naer Kasterlee, verempeld hêêmel in Bellegië en of 't nò nie genogt is, wor op 17 november 't jaerlijkse Slierechs aevendjie gehouwe. Dà mot 'n spekaokel worre, temeer omdat de verêêniging 35 jaer bestaot. Gao veraal zô deur, zou 'k zegge!

Macky van Leeuwen – de Jong